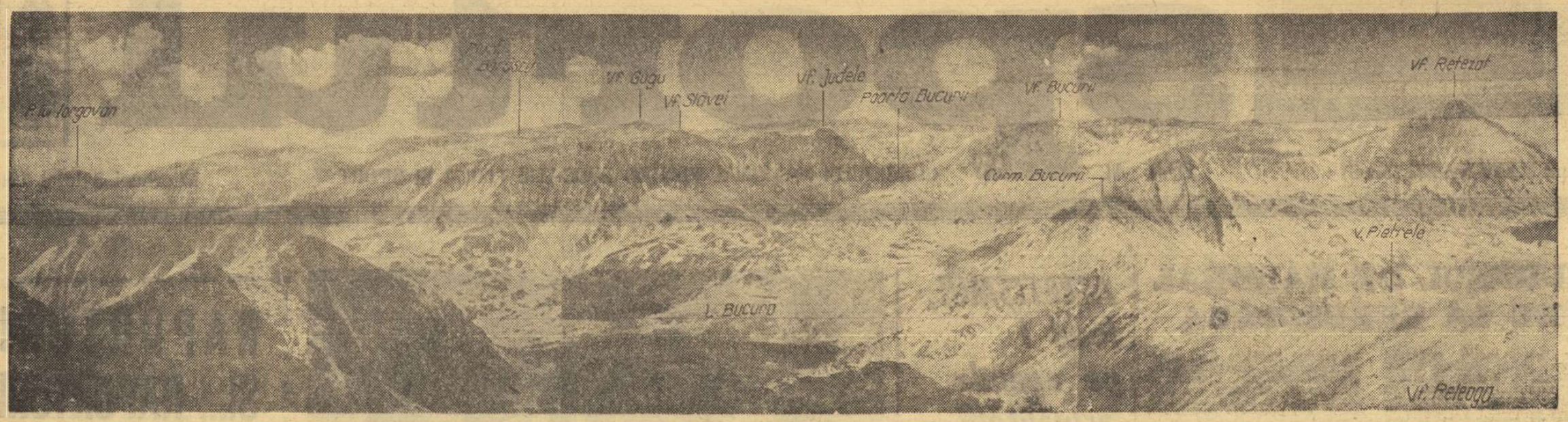

Un splendid itinerar montan

CIRCUITUL VÎRFULUI RETEZAT

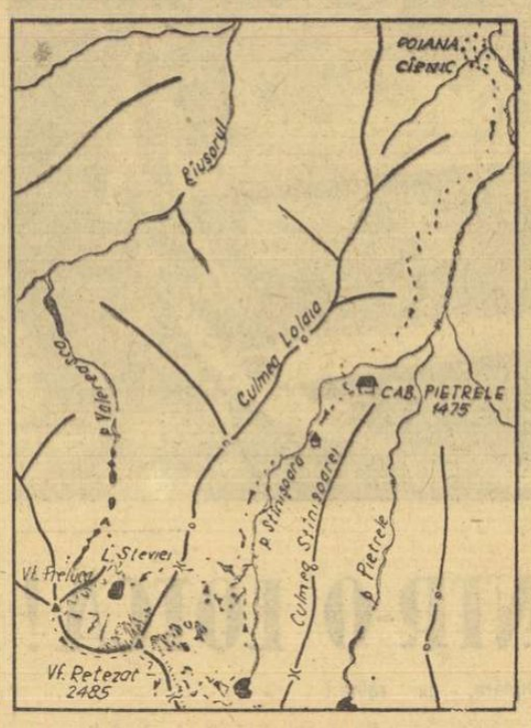

Cînd sosești prima dată la poalele Retezatului îți este greu să hotărăști pe ce potecă să urci mai întîi știind că fiecare din ele străbate locuri întrecîndu-se în frumusețe. Unul din traseele de acces comode și directe rămîne, fără îndoială, traseul prin Nucșoara, ce duce la baza vîrfului Retezat, a cărui piramidă întunecată, tăiată — potrivit legendei — de paloșul lui Iorgovan, ne atrage privirea încă din cîmpia Hațegului. Drumul turistic (marcaj bandă albastră) începe de la gara Bălești, sau din halta Ohaba de sub Piatră (linia C.F.R. Petroșani-Hațeg), urmărind drumul comunal spre Sălașul de Sus și Nucșoara (cca. 13 km). Ultima comună (637 m alt.), se află la ieșirea din munte a văii Nucșoarei, în lungul căreia urcă în continuare traseul turistic marcat. Traversăm apa Nucșoarei, străbătînd apoi lunca pe malul stîng. După cca 2 ore de mers din Nucșoara ajungem în poiana Cîrnic, unde drumul se transformă în potecă. Pe distanța Hațeg—Nucșoara—Cîrnic se înființează începînd cu 1 iulie 1968 o linie de autobuze D.R.T.A. (Hațeg 10 h — Cîrnic 11 h 15; Cîrnic 11 h. 20 — Hațeg 12 h. 41).

Mai departe, urcușul se desfășoară prin pădure și poieniță, trecînd pe lîngă cascada Lolaia, pînă la cabana Pietrele (1475 m), așezată pe valea Stînișoarei (Nucșoara — cab. Pietrele cca. 4 ore), unde se află punctul terminus al etapei de acces. In acest punct poteca se ramifică spre v. Pietrele și Galeșul spre est și spre v. Stînișoarei spre sud-vest. În etapa circuit spre vf. Retezat vom folosi poteca marcată cu triunghi albastru cît și porțiuni de traseu nemarcat. Urcăm pe v. Stînișoarei spre sud-vest, apoi spre sud, trecînd pe lîngă noul refugiu Gențiana, apoi prin poieni pitorești. Ceva mai sus intrăm în pădurea deasă de brad pe malul stîng, urcînd pe lespezi tot mai numeroase pînă la ieșirea în înpeniș. În dreapta se află culmea masivă Lolaia, iar la capătul sudic al acesteia se ridică contrafortul stîncos al vîrfului Retezat. Trecem un prag glaciar, o căldărușă mustind de izvoare și ajungem pe marginea terasei lacului Stînișoara. Pînă aici (cca. 1¼ ore) am urmărit poteca marcată. Spre sud se profilează arida custură a Retezatului și povîrnișul estic al vîrfului, care ascunde la bază lacul Stînișoara.

Din vf. Retezat se desprinde spre nord o creastă ascuțită și plină de stînci care coboară într-o curmătură largă spre Lolaia. Din punctul în care ne aflăm părăsim poteca marcată și ne abatem la dreapta, urcînd printre șiraguri de lespezi spre curmătura Lolaia. După cca 25 min. de urcuș ajungem pe culmea primitoare, de pe care priveliștea se schimbă oferind pe neașteptate o amplă panoramă : la vest se adîncește căldarea „înundată" de lespezi Știevia, în mijlocul căreia un lac solitar, fără scurgere și izvoare vizibile își odihnește oglinda de smaragd în mijlocul pietrăriilor. Este un ochi de viață și optimism înfipt în inima materiei încremenite. Caprele negre și-au făcut un bun ascunziș în acest circ cu aspect de „genune lunară", umbrit mai toată ziua de peretele apăsător de înalt al Retezatului. Coborîm în cîteva minute la țărmul lacului, ca să privim jocul norilor pe oglinda nemișcată, în care se reflectă cununa crestelor zbîrlite de ace și cocoașe dintre Retezat și Prelucă.

Șiraguri de grohotiș „curg" paralel pe coastele povîrnite, tufe de jnepeni luptă din greu pentru un loc sub soare și răzbesc abia, sus, lîngă vîrful Prelucii. Lăsăm în stînga haosul pietrăriilor prăvălite din pieptul Retezatului și începem un urcuș dificil pe lespezi spre vf. Prelucii (2281 m). Panta înclinată mai ales spre finalul ascensiunii, tufele de jnepeni cu labirintul lor ne solicită din plin calitățile sportive. După 40—45 min. de urcuș asiduu sosim pe vîrful ascuțit și prăpăstios al Prelucii, de pe care o privelițte inedită se dezvăluie spre Rîul Mare al Hațegului și munții Țarcu. Timp de mers : cab. Pietrele — vf. Prelucii 3—3½ ore.

Începînd din acest vîrf ne vom întoarce pe creasta în direcția vf. Retezat (sud-est). Traseul este ușor și comod. Abia sub vîrful înalt urcăm accentuat pe faimoasele-i lespezi clătinătoare. (vf. Prelucii — vf. Retezat : 45 min.). Un turist se întreba, obosit după un asemenea urcuș : „Oare cine a adus aci pe vîrf atîtea lespezi ?" Aspectul haotic al acestor „monumente de piatră" nu poate fi însă decît efectul climei aspre, care a bîntuit îndelung această bătrînă frunte a țării românești. La baliză (2485 m) reîntîlnim marcajul cu triunghi albastru părăsit în v. Stînișoara. De sus, o perspectivă memorabilă se întinde în toate zările. Vom urmări plini de curiozitate traseul nostru pierdut pe fundul căldării Știevia, al cărui lac „cît un ban" licărește discret, apoi pe pantele aride ale Prelucii, acum un pitic supus la umărul Retezatului și creasta puțin ondulată pe care am sosit aci. Perspective unice spre Rezervația științifică a Parcului Național Gemeni—Tăul Negru, de unde lacurile imense ne trimit săgeți de foc din luciul lor poleit de soare. Munți și căldări glaciare, umplute cu „șiroaie" de lespezi, custuri prăvălite pe un versant și domoale pe celălalt, zarea spre cîmpia aurie a Hațegului profilul albăstrui al Apusenilor, le trecem pe rînd în revistă și cu greu ne hotărîm să părăsim acest leagăn al înălțimilor din Carpați.

Inapoierea la cabana Pietrele o vom face pe poteca turistică obișnuită sărind, de voie, de nevoie, din nou peste lespezile colorate de galbenul lichenilor, pînă la șaua Retezatului (2251 m). In acest loc întîlnim marcajele galben și roșu spre vf. Bucura și Tăul Porții. Ca să coborîm în căldarea Stînișoara urmărim în continuare marcajul cu triunghi albastru, pe o potecă în zig-zag tăiată în abruptul custurii Retezatului, care ne conduce pe pante din ce în ce mai domoale printre jnepeni și susur de izvoare pe fundul căldării primitoare. Ocolim lacul cu ape limpezi și coborîm în continuare spre nord. Curînd ajungem în dreptul curmăturii Lolaia, locul din care am deviat spre Tăul Știevei ; în cca 2½ ore de coborîre de la vîrful Retezat sosim la cabana Pietrele locul din care am inițiat această etapă în circuit. Timp total : 6½—7 ore.

ing. N. POPESCU

AVATARURILE DRUMEȚULUI AUTENTIC

În pofida înlesnirilor tehnice, a șoselelor ca-n palmă pînă-n vecinătatea cotei maxime, a telefericului sau liniei înguste forestiere — drumeția de munte rămîne o bucurie rezervată exclusiv celor ce înțeleg să bată cu piciorul cărările sinuoase dintre ultima casă și proxima cabană. Argumente, în sprijinul acestei afirmații, sînt atît de multe, de vechi și de convingătoare, încît mi se pare inutil să le reluăm.

De aceea, drumețul autentic nu se va lăsa tentat de facilitățile ascensiunii motorizate, preferînd itinerarul ocolit, istovitor adesea — dar reconfortant prin pitorescul peisajelor, prin senzația de comuniune cu natura în stare pură, primordială. Drumețul despre care vorbesc va porni, de pildă, din Scheiul Brașovului spre Poiană pe calea veche, abandonată aproape complet de vehicule, în favoarea variantei moderne, de pe Warthe. Va ajunge, fără eforturi deosebite, la Pietrele lui Solomon, trecînd nepăsător pe lîngă așa-zisul bufet, sărăcăcios și insalubru, unde găsești deobicei bere trezită și rachiuri adormitoare, prin grija T.A.P.L.-ului brașovean, care consideră, probabil, debitul de alcool drept cea mai adecvată formă de sprijinire a turismului propriu-zis...

De-aici, de la Pietre, părăsind ruta principală, o apuci la stînga, pe Valea Apelor, de-a lungul unei poteci lesnicioase, bine întreținută, ducînd către răspîntia din perimetrul Prăpastia Rece — Crucurul Mare — Groapa lui Simion. Intenția călătorilor pedeștri este de a răzbate în Poiană pe drumul triunghiului albastru, dacă nu vor opta cumva pentru ascensiunea Postăvarului pe versantul sud-vestic, sau pentru fermecătoarea coborîre spre Timiș—Predeal, prin Valea Ursului. Vai, însă, de imprudenții care se vor aventura pe traseul marcat cu o dungă albastră, verticală, în direcția Crucurul Mare ! Timp de aproape două ore, în locul aromelor de cetină, de rășină, de ierburi păduratice, ei vor inhala emanațiile narcotizante ale turmelor și sălașurilor de oi, avînd totdată (în compensație ? !) plăcerea de a înainta, cu imense eforturi, pe o cărare bine arată, prin activitatea intensivă a nenumărate perechi de copite... Desigur, cei familiarizați cu itinerarele alpine își vor pune întrebarea : cine și de cînd anume a încuviințat folosirea potecilor marcate, drept bulevarde pastorale ? Ca să nu mai vorbim despre starea deplorabilă a întregii zone silvestre cu arbori prăbușiți, degradați, cu bolovani și cioate enorme, de-a lungul și de-a latul cărărilor, kilometri în șir — despre absența desăvîrșită a unor indicatoare de direcție, chiar și acolo unde acestea ar fi imperios necesare, pe platoul din preajma Crucurului sau pe drumul galben, către Poiana Mică. În atari condiții, drumețul autentic își va blestema nefericita inspirație, reflectînd cu amărăciune la avantajele rutelor asfaltate și calificînd așa cum se cuvine indolența celor chemați să vegheze asupra bunei organizări a turismului montan propriu-zis — în splendida zonă din jurul Brașovului.

Dan DEȘLIU

SÎNTEȚI UN BUN AUTOMOBILIST?

Răspundeți — sincer — la testul „Demon" și veți ști

Răspundeți, cu toată sinceritatea, la cele nouă întrebări reproduse mai jos și veți ști cît de bine vă comportați la volan, în ce măsură contribuiți la siguranța dv., și a altora, în traficul rutier.

Intrebările au fost formulate de una din cele mai autorizate personalități din acest domeniu, NORMAN DEMON, *vicepreședinte al* „Fundației pentru asigurarea automobiliștilor" *din S.U.A.*

Iată cele nouă întrebări la care dv. trebuie să răspundeți prin da *sau* nu :

1 — Conduceți așa cum ați vrea să-i vedeți și pe alții conducînd ?

2 — Vă îndreptați toată atenția asupra volanului, sau obișnuiți să conversați, să priviți natura sau să vă lăsați captivat de drăgălășenia celor ce vă însoțesc ?

3 — Știți să vă stăpîniți dorința de a claxona furios la orice greșeală a altor conducători sau a pietonilor sau să vă manifestați, în orice alt mod, nemulțumirea ?

4 — Vă adaptați totdeauna viteza la condițiile de moment ale traficului — noapte, ploaie, ceață, polei — în așa fel ca să puteți opri imediat și în deplină siguranță ?

5 — Îi luați în considerație pe pietoni și pe ceilalți conducători ?

6 — Dacă ați consumat băuturi alcoolice sînteți dispus să cedați volanul mașinii dv. unui conducător abstinent ?

7 — Semnalizați la timp intențiile dv. cu mîna, cu semnale luminoase și vă angajați la momentul oportun cu mașina în direcția respectivă ?

8 — Puteți să vă stăpîniți dorința de a depăși imediat sau de a opri brusc ?

9 — a) *numai pentru femei :* sperați să obțineți drepturi egale cu bărbații la volan ? (de exemplu, dreptul de prioritate pe șosea ?

b) *numai pentru bărbați :* dacă un conducător din fața dv. face o greșeală sînteți în stare să nu murmurați cu dispreț : „firește, o femeie !".

Cel ce poate răspunde afirmativ la cel puțin 8 din cele 9 întrebări se poate considera conducător *excelent*. Pentru 7 răspunsuri „da" — calificativul *bun*, pentru 5 răspunsuri „da" — calificativul *satisfăcător*.

Sub 5 răspunsuri afirmative — calificativul este : *nesatisfăcător*.

Vă atragem atenția că răspunsurile trebuie date cu toată sinceritatea, altfel testul nu mai prezintă nici o valoare practică.

Sperăm, totodată, că acest chestionar îi va îndemna pe conducătorii de mașini să-și studieze cu ochi critic deprinderile și să încerce să le amelioreze.

Primele rulote românești

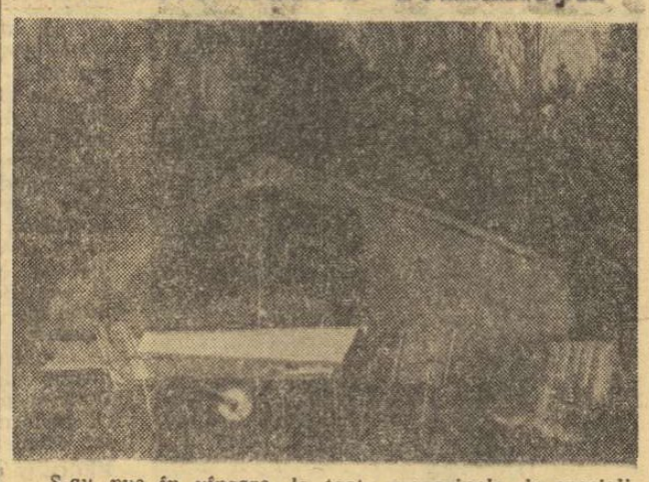

S-au pus în vînzare, la toate magazinele de specialitate — auto I.D.M.S., primele remorci de camping, tip „Minor", realizate de cooperativa „Precizia" din Arad. Prețul : 8500 lei. Remorca depliată oferă spațiu de dormit și de locuit pentru 4 persoane.

„Capul de gorilă", o curiozitate a naturii din munții Parîngului
Foto : A. AGOPIAN

UNDE, CUM, CÎND PUTEM FACE TURISM NAUTIC?

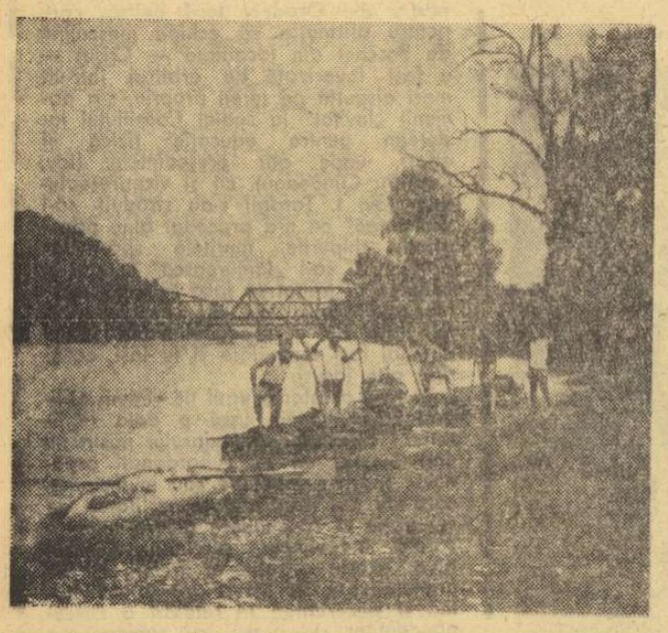

Bărcile pneumatice au fost puse la punct și caravana va porni, curînd, pe drumul șerpuitor al apei...

Ampla rețea de ape curgătoare a României, ca și existența în magazinele noastre de specialitate a materialelor necesare diferitelor forme de turism creează condiții favorabile practicării turismului nautic.

Pentru a veni în sprijinul celor interesați prezentăm în cele ce urmează sfaturile unui vechi practicant al acestui sport, **Anton VOICU**, de la Clubul nautic universitar din București.

Turismul nautic se poate practica, în special, pe următoarele trasee : bazinul Oltului superior (Miercurea Ciuc — Tușnad — Sf. Gheorghe), bazinul Oltului mijlociu (Făgăraș — Tr. Roșu — Lotru — Călimănești), Argeșul, Jiul și altele.

Perioada optimă pentru practicarea turismului nautic este cuprinsă între 15 iulie și 15 septembrie.

Ambarcațiunile pneumatice constituie mijlocul cel mai indicat, acestea avînd următoarele avantaje : posibilități de pliere, greutate minimă, volum mic, siguranța navigației.

Un mijloc foarte accesibil, ieftin și practic este ambarcațiunea improvizată sistem plută, din pneuri de automobil.

Mijloacele de mînuire și conducere a ambarcației sînt : pagăi sistem canoe, padele sistem caiac. În ambele cazuri confecționarea se va face din material lemnos în lungime de 1,5—1,8 m. Lungimea mare este recomandată pentru că ne ajută să apărăm ambarcația, prin împingere de la distanță în malul care poate fi stîncos surplombant, de cataractele împreunate sau la mică distanță, de pomi căzuți, de picioarele de pod etc.

Printre materialele și echipamentul de bord absolut necesare amintim : funie de cînepă sau material plastic, pînză cauciucată pentru lipirea fundului bărcii, sac de pînză cauciucată.

Echipamentul individual va fi format din : trening complet, pelerină de ploaie, hanorac cu glugă, tenișI sau ghete de baschet, care vor fi folosite în special în timpul navigației, pentru protejarea tălpilor de colțurile pietrelor în cazul debarcării, răsturnării etc.

Echipamentul pentru dormit va fi format din cort, sac de dormit sau pături. De asemenea, se va pleca cu obiecte de menaj de preferință din material plastic.

Ca accesorii se recomandă a se lua : soluție de lipit cauciuc, pompă, petice calde, bucăți de pneuri pentru lipituri mari, felinar, toporaș etc.

(Va urma)

O PRIMĂ SERIE DE SFATURI PENTRU ÎNCEPĂTORI

MOTELUL

O formă de cazare specifică turismului automobilistic

O privire nu prea îndepărtată în istoria turismului arată că evoluția mijloacelor de transport a determinat apariția unor forme noi de cazare. Este suficient să amintim că diligențele au fost cele care au dus la crearea hanurilor sau că vagonul de dormit este rezultatul utilizării căilor ferate pentru transportul turistic.

În ultimele două decenii, automobilul a trecut pe primul loc în ierarhia mijloacelor de transport preferate de turiști, deoarece oferă cel mai mare grad de independență, ca timp și spațiu.

Folosirea intensă a automobilului a generat apariția de-a lungul șoselelor a unor locuri de popas amenajate în spiritul cerințelor acestui mijloc de transport și care au primit denumirea de **motel.**

Fără pretenții de definiție riguroasă, se poate spune că motelul este o unitate de cazare și alimentație publică amplasată într-un loc pitoresc, în vecinătatea arterelor de mare circulație, cu scopul de a oferi turiștilor cazare și hrană, iar vehiculelor acestora adăpost.

Motelurile s-au dezvoltat foarte mult în Europa, în special după cel de-al doilea război mondial, creîndu-se vaste rețele.

Solicitarea intensă a motelurilor de către turiști se explică prin avantajele pe care le oferă, în comparație cu alte forme de cazare și anume :

— petrecerea timpului de odihnă în mijlocul naturii, departe de zgomotul orașelor ;

— parcarea automobilului în imediata vecinătate a turistului, deci o manipulare redusă a bagajelor ;

— formalități rapide de recepție ;

— preț mai scăzut decît la hoteluri.

Intrarea României în circuitul turismului internațional și creșterea numărului de turiști automobiliști autohtoni au impus introducerea acestei forme turistice de cazare-alimentație și în țara noastră.

Motelul Cozia
Foto : COSTEA MARINOIU

Dintre primele realizări în acest domeniu merită a fi relevate motelurile :

„Cozia" — de pe șos. Rîmnicu-Vîlcea—Sibiu, nu departe de stațiunea balneo-climaterică Călimănești.

— **„Bucium"** — lîngă Iași.

— **„Paralela 45"**, la km 87 pe șos. București—Brașov.

— **„Caraimanul"** — amplasat într-un cadru foarte pitoresc al orașului Bușteni.

O formă de motel cu o arhitectură și deservire specifică țării noastre este **hanul turistic.** Hanuri ca cel de la **„Agapia"**, amplasat lîngă mănăstirea cu același nume, sau **„Hanul Ancuței"** se bucură de buna apreciere a turiștilor care poposesc acolo.

Este de menționat că aceste unități, pe lîngă camerele de cazare complet utilate, localuri de alimentație publică, locuri de parcaj pentru autovehicule, mai sînt prevăzute în majoritatea cazurilor și cu terenuri de camping.

Ținînd seama de experiența acumulată și de creșterea în perspectivă a turismului auto, prin grija Oficiului Național de Turism și a Centrocoop-ului se vor realiza în următorii ani alte asemenea unități la Snagov, Bicaz, Sebeș, Timișoara etc.

ing. Ștefan PENCIU

DRUM BUN!
automobilism · turism · alpinism